

CEIP Condesa de Fenosa
PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
Ciencias Sociais 2º

1	Índice paxinado	
2	Introdución e contexto	1
3	Vinculación entre obxectivos, secuencias e distribución temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.	2
4	Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos	13
5	Procedemento para a avaliación inicial	14
6	Procedemento de avaliación continua	14
7	Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente	15
8	Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica	16

Introdución e contexto:

O Ceip Condesa de Fenosa está situado no Barco de Valdeorras, no oriente ourensán, ocupando a cabeceira da comarca de Valdeorras. No concello, a actividade económica agrícola (viticultura) tradicional, veuse superada dende hai bastantes anos pola produción de lousa nas distintas canteiras dos concellos lindeiros e polo sector de servizos, contando cun Hospital Comarcal, Centros de estudos, Delegación de Facenda, Xulgados, etc...

A crise económica determinou a redución do número de alumnado inmigrante, que non hai moito tempo era relevante, e a aparición de carencias económicas no alumnado superando amplamente ás que había noutrora.

O centro educativo, tal e como reflicten os seus documentos, aposta definitivamente por varios eixos de traballo que se artellan ao redor do Equipo da Biblioteca, da Axenda 21, do Equipo de Normalización Lingüística e da promoción das TIC.

Así a promoción da lectura, a alfabetización en información, o compromiso ambiental, os hábitos saudables, a dotación en medios técnicos suficientes, a creación de recursos innovadores na nosa lingua, o coñecemento respecto e valoración do noso patrimonio cultural e o desenvolvemento dun espírito crítico, colaborativo e solidario son o cerne das actividades que se desenvolven dentro e fóra das nosas aulas.

Outro dos aspectos dignos de ter en conta é o da integración: o noso centro é o centro de referencia para a integración de alumnado con necesidades educativas específicas da comarca, e isto non por designación oficial, senón pola aposta decidida de todos os membros da comunidade educativa de promover a integración, convencidos de que é un factor necesario para crearmos unha sociedade máis xusta e solidaria, e ao tempo un elemento enriquecedor para todo o alumnado.

Así pois nas nosas aulas dispoñemos de medios tecnolóxicos, creamos recursos que compartimos na rede, promovemos o uso do noso idioma, fomentamos o respecto á natureza, establecemos lazos de solidariedade entre os membros da comunidade e de fóra dela, somos respectuosos con outras culturas, normalizamos e dinamizamos o noso idioma, valoramos as diferencias dentro dun trato equitativo, entendemos a diversidade como riqueza...

Pero non todo é perfecto, hai eivas no centro que pasan pola escaseza de profesorado, esgotadoras esixencias burocráticas que minguan o traballo educativo, nalgúns casos falla de apoio dende as familias...

En resumo o Ceip Condesa de Fenosa ten como obxectivo fundamental promover o desenvolvemento integral do seu alumnado, fomentando valores solidarios, de respecto e coidado do contorno natural e cultural, fomentando o traballo en equipo, colaborativo, no que se respecten as diferencias de cada quen... Nas verbas de A. Machado, queremos que os nosos alumnos e alumnas sexan, no bo sentido da palabra, bos.

Vinculación entre obxectivos, secuencias e organización temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

Competencias Clave:

1º. Comunicación lingüística (CCL). – 2º. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT). – 3.º Competencia dixital (CD). – 4º. Aprender a aprender (CAA). – 5º. Competencias sociais e cívicas (CSC). – 6º. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE). – 7º. Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Obxectivos:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.

- i) Iniciar na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

Temas transversais:

Comprensión lectora, expresión oral, expresión escrita, comunicación audiovisual, TIC, emprendemento, educación cívica, valores (igualdade, equidade, resolución pacífica de conflitos, liberdade, non discriminación), seguridade viaria.

CIENCIAS SOCIAIS SEGUNDO								
1ª Avaliación								
Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1.- CONTIDOS COMÚNS								
b d e h i	B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e, a observación, e experimentación como procesos básicos que favorecen a Iniciación ao coñecemento científico. B1.2.Propostas de traballo que	B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos	CSB1.1.1.Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza,	Utiliza as tics e emprega distintas fontes ao seu alcance, na recollida, organización ,selección e comunicación das diferntes informacións.	CAA CCL CD CMCCT	Tics Emprendemento Educación Cívica e social	Análise de producións Rúbrica	6

	xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. B1.3.Introdución no uso das TIC e outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analizala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do cartafol e a comunicación das conclusións.	sentimentos e sensacións como medios básicos para obter información, selecciónala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.	obtéñ conclusións sinxelas e as comunica.					
	B1.4. Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos.	B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións como medios básicos para obter información, selecciónala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.	CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	Coida a presentación das tarefas, planifica e executa as mesmas de forma autónoma e responsable.	CSIEE CAA CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Escalas de observación Rúbricas Caderno	6
a	B1.5.O traballo en equipo.	B1.2.Traballar en equipo e adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable,	Participa dentro do grupo de maneira responsable,solidaria e respectuosa.	CSC CAA	Igualdade, responsabilidade, resolución pacífica de conflitos.	Escala de observación Rexistro anecdotario	4
b	B1.7.Valoración do esforzo e coidado do material.							
c	B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	B1.3.Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo.	CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo.	Utiliza a elaboración de mapas conceptuais sinxelos como técnica de estudo	CAA	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Análise producións Porfolio	3

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

h o	B1.9.Utilización da terminoloxía propia da área.	B1.4.Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área.	CSB1.4.1.Identifica a terminoloxía propia da área.		CCL CMCCT CSC		Probas obxectivas Lista de cotexo	3
BLOQUE 2.- O MUNDO QUE NOS RODEA								
a h e o	B2.3.A paisaxe natural. O coidado e a contaminación. Tipos de paisaxes. A paisaxe natural que nos rodea. Tipos de paisaxe e a súa conservación. Observación de diferentes tipos de paisaxe (a través de fotos, de imaxes da web, libros), comparación e identificación do tipo de paisaxe que corresponde ao contexto no que vive.	B2.5. Identificar as diferenzas entre paisaxe natural e urbana, analizando en grupo as consecuencias que a intervención humana provoca na conservación da paisaxe natural e definindo algunhas medidas para a conservación desta.	CSB2.5.1.Identifica os elementos da paisaxe natural e urbana mais próxima.	Establece diferenzas entre a paisaxe rural e urbana do seu contorno.	CMCCT	Comunicación Audiovisual Educación Cívica e social	Probas obxectivas Escala de observación	9
			CSB2.5.3.Coñece e leva á practica accións positivas para a protección do medio natural.	Actúa respectando, conservando e mellorando o medio ambiente.	CMCCT CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Lista de cotexo Escala de observación	6
h e o	B2.4.Realización dun mapa mental cos elementos máis significativos que conforman a paisaxe da localidade: relevo, ríos, illas, encoros, lagoas... e citar algunha característica deles.	B2.6.Identificar os elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñecer algunha características máis significativa destes.	CSB2.6.1.Cita algúns dos elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñece as características máis significativa destes.	Distingue e nomea na paisaxe da súa contorna os elementos básicos da mesma e as súas características.	CMCCT CCL	Comunicación Audiovisual Educación Cívica e social	Escala de observación	6
h e o	B2.5.Rochas e minerais da contorna: cor, textura, forma, dureza. Usos básicos destes materiais.	B2.7.Identificar algunhas rochas e minerais presentes na contorna e recoñecer algúns usos que as persoas fan deles	CSB2.7.1.Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan.	Coñece os minerais e rochas da súa contorna e os usos dos mesmos.	CMCCT CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Lista de cotexo Probas específicas	2
h e	B2.6.Orientacións espaciais, nocións básicas que lle permitan orientarse nun debuxo ou nun plano sinxelo da contorna máis próxima.	B2.8.Empregar correctamente as nocións topolóxicas básicas de posición e proximidade para orientarse na contorna máis próxima.	CSB2.8.1.Elabora un esbozo do plano do barrio no que este situada a escola e deseñar posibles itinerarios de acceso desde a súa casa.	É capaz de elaborar un plano co camiño dende a súa casa a escola.	CMCCT CAA CSIEE	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Análise de produción Caderno	6
BLOQUE 3.- VIVIR EN SOCIEDADE								
a c h o	B3.1.Quen goberna a túa localidade? O Concello e os seus servizos básicos. O exercicio activo da cidadanía.	B3.1. Coñecer organización social da súa contorna próxima e as súas formas de goberno e diferenciar entre	CSB3.1.1.Describe a organización social da contorna mais próxima e as súas formas de goberno e diferenca entre que é unha localidade e un	Coñece e distingue os conceptos de veciños, comunidade, localidade e municipio así como as súas	CSC CCL	Educación Cívica e social	Escala de observación Caderno	6

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

		unha localidade e un municipio	municipio.	formas de organización social e goberno.				
		B3.2. Identificar as funcións e servizos dos seus diversos organismos: bombeiros e bombeiras, policía...	CSB3.2.1. Explica e valora as funcións que desempeñan algún dos servizos do Concello.	Coñece os conceptos de Servizos públicos e valora as súas funcións sentíndose parte dos mesmos.	CSC CCL	Educación Cívica e social	Escala de observación	
		B3.3. Recoñecer a importancia que o exercicio activo da cidadanía polas persoas que o habitan ten para unha convivencia pacífica.	CSB3.3.1. Describe algunhas accións da cidadanía que contribúen ao desenvolvemento dunha convivencia pacífica	Participa no desenvolvemento dunha convivencia pacífica dentro das súas posibilidades	CSC CCL	Educación Cívica e social	Escala de observación	
a h d	B3.2.A pertenza a grupos sociais da localidade: deportivos, recreativos, culturais,...	B3.4. Manifestar satisfacción pola pertenza a un grupo e respectar as características das persoas coas que convivimos e que pertencen a diferentes grupos sociais.	CSB3.4.1. Avisa unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive, nos xogos e nas tarefas escolares.	Participa dentro do grupo de maneira responsable, solidaria e respectuosa coas diferenzas individuais	CSC	Educación Cívica e social Igualdade, responsabilidade, resolución pacífica de conflitos.	Escalas de observación Rexistro anecdótico	5
a d h j o	B3.3. Investigación sobre as diferentes manifestacións culturais da contorna.	B3.5. Recoñecer algunhas das manifestacións culturais e obras máis representativas da comarca e da comunidade, valorar a súa diversidade e contribuír á súa conservación.	CSB3.5.1. Explica oralmente algunhas festas, costumes, folclore, ... propias da escola, da cidade, da comunidade así como algunha obra que sexa moi representativa na contorna próxima.	Coñece as festas e costumes máis cercanas e é capaz de explicar oralmente en que consisten.	CSC CCL CCEC	Educación Cívica e social	Escalas de observación	6a
A h n	B3.6. Seguridade viaria como persoas viaxeiras e peóns ou peoas.	B3.8. Coñecer e respectar as normas básicas do coidado e seguridade viaria como peóns e peoas e como persoa usuaria de medios de transporte	CSB3.8.2. Recoñece a importancia do coidado e limpeza da vía pública e dos seus elementos.	Coñece os Servizos públicos de limpeza e coidado da vía pública valora as súas funcións e síntese parte dos mesmos.	CSC	Educación Cívica e social	Escala de observación	12
BLOQUE 4.- AS PEGADAS DO TEMPO								
h	B4.1. Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado,	B4.1. Comprender e distinguir os conceptos	CSB4.1.1. Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro	Distingue e utiliza nas súas conversa os conceptos	CCL CMCCT	Autonomía e iniciativa	Rexistro anecdótico	4

	presente e futuro, ano e década.	temporais: pasado, presente e futuro.	nas conversas da vida cotiá.	temporais de pasado, presente e futuro		persoal. Educación Cívica e social	Escala de observación	
g h	B4.3.Toma de conciencia do pasodo tempo investigando sobre a evolución dalgún elemento do espazo próximo (os medios de transporte, os medios de comunicación, a escola como institución, a evolución dalgún aparello), realizando unha árbore xenealóxica dunha persoa, ordenando os feitos máis importantes da súa vida, da familia, da súa contorna...	B4.3. Recoñecer, comprender e ordenar cronoloxicamente os cambios producidos polo paso do tempo na evolución do obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou	CSB4.3.2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais.	Aplica os conceptos temporais a expresión dos acontecementos vividos na súa contorna.	CCL CSC CMCCT	Autonomía e iniciativa persoal.	Escala de observación Caderno	4

CIENCIAS SOCIAIS SEGUNDO								
2ª Avaliación								
Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1.-CONTIDOS COMÚNS								
a d e h i	B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e, a observación, e experimentación como procesos básicos que favorecen a Iniciación ao coñecemento científico. B1.2.Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. B1.3.Introdución no uso das TIC e	B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións como medios básicos para obter información, selección, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e	CSB1.1.1.Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica.	Utiliza as tics e emprega distintas fontes ao seu alcance, na recollida, organización ,selección e comunicación das diferentes informacións.	CAA CCL CD CMCCT	Tics Emprendemento Educación Cívica e social	Análise de producións Rúbrica	6
			CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	Coida a presentación das tarefas, planifica e executa as mesmas de forma autónoma e responsable.	CSIEE CAA CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Escalas de observación Rúbricas Caderno	6

	outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analizala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do cartafol e a comunicación das conclusións.	valorando o esforzo realizado.						
	B1.4. Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos.							
a b c	B1.5.O traballo en equipo. B1.6.Iniciación na creación e o uso de hábitos e técnicas de estudo. B1.7.Valoración do esforzo e coidado do material. B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	B1.2.Traballar en equipo e adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas. construtivo e solidario, valorando o esforzo e o coidado do material.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable,	Participa dentro do grupo de maneira responsable,solidaria e respectuosa.	CSC CAA	Igualdade, responsabilidade, resolución pacífica de conflitos.	Escala de observación Rexistro anecdotal	8
		B1.3.Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo.	CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo.	Utiliza a elaboración de mapas conceptuais sinxelos como técnica de estudo	CAA	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Análise producións Porfolio	6
h o		B1.4.Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área.	CSB1.4.1.Identifica a terminoloxía propia da área.	Aplica términos axeitados a área de estudo	CCL CMCCT CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Probas obxectivas Lista de cotexo	3
BLOQUE 2.- O MUNDO QUE NOS RODEA								
a h i o	B2.1.Investigamos sobre os usos da auga, os lugares nos que aparece na contorna próxima e os usos responsables desta empregando as TIC.	B2.1. Recoñecer a auga como elemento natural analizando os usos que o ser humano fai da auga: domésticos, económicos, públicos e deportivos recreativos. O uso responsable deste ben.	CSB2.1.1 Pon un exemplo de cada un dos usos que, o ser humano, fai da auga.	Enumera os usos que el e os que o rodean fan da auga	CMCCT CD CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Escala de observación Lista de cotexo	9
			CSB2.1.2. Realiza un uso responsable da auga na súa vida cotiá.	Recoñece a importancia da auga na vida de todos os seres vivos así como do uso responsable da mesma	CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social	Escala de observación	10
		B2.2. Observar e localizar nun mapa os lugares nos	CSB2.2.1. Identifica os lugares onde hai auga na contorna e localiza, en	É capaz de recoñecer nun mapa sinxelo como esta	CMCCT CD	Autonomía e iniciativa persoal.	Análise de producións	6

		que hai auga distinguindo entre zonas de auga doce e salgada.	mapas sinxelos, como se distribúe a auga doce e salgada no territorio.	distribuída a auga doce e salgada identificando a mesma na súa contorna	CAA	Emprendemento Educación Cívica e social	Escala de observación	
a h o	B2.2.Os ecosistemas da contorna e o ser humano.	B2.3. Coñecer os elementos básicos que forman un ecosistema, identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e espertando actitudes de defensa, respecto e recuperación deles.	CSB2.3.1.Explica de maneira sinxela os elementos básicos que forman un ecosistema identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e cita algunha medida de respecto e recuperación.	Actúa respectando conservando, respectando e mellorando o medio ambiente e os elementos básicos que conforman o mesmo identificando os desequilibrios que se produzan	CMCCT CSC CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social	Probas obxectivas Caderno Escala de observación	9
		B2.4 Realizar sinxelos traballos dalgún ecosistema en concreto: acuático, terrestre.	CSB2.4.1.Nomea os elementos e as características básicas dos ecosistemas sobre os que se investigou na aula.	Distingue dentro dun ecosistema os elementos e características básicas dos mesmos.	CMCCT CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social	Análise de producións Porfolio	9
a h e o	B2.3.A paisaxe natural. O coidado e a contaminación. Tipos de paisaxes. A paisaxe natural que nos rodea. Tipos de paisaxe e a súa conservación. Observación de diferentes tipos de paisaxe (a través de fotos, de imaxes da web, libros), comparación e identificación do tipo de paisaxe que corresponde ao contexto no que vive.	B2.5. Identificar as diferenzas entre paisaxe natural e urbana, analizando en grupo as consecuencias que a intervención humana provoca na conservación da paisaxe natural e definindo algunhas medidas para a conservación desta.	CSB2.5.2.Describe as paisaxes de costa diferenciándoas das de interior.	Enumera as principais diferenzas entre a paisaxe de costa e de interior	CMCCT CCL	Autonomía e iniciativa persoal.	Caderno Escala de observación	6
			CSB2.5.3.Coñece e leva á practica accións positivas para a protección do medio natural.	Actúa respectando, conservando e mellorando o medio ambiente.	CMCCT CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Lista de cotexo Escala de observación	6
h e o	B2.5.Rochas e minerais da contorna: cor, textura, forma, dureza. Usos básicos destes materiais.	B2.7. Identificar algunhas rochas e minerais presentes na contorna e recoñecer algúns usos que as persoas fan deles.	CSB2.7.1. Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan.	Coñece os minerais e rochas da súa contorna e os usos dos mesmos.	CMCCT CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Lista de cotexo Probas específicas	3
BLOQUE 3.- VIVIR EN SOCIEDADE								
a h d	B3.2.A pertenza a grupos sociais da localidade: deportivos, recreativos, culturais,..	B3.4. Manifestar satisfacción pola pertenza a un grupo e respectar as características das persoas	CSB3.4.1.Amosa unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive,	Participa dentro do grupo de maneira responsable, solidaria e respectuosa coas diferenzas individuais	CSC	Educación Cívica e social Igualdade, responsabilidade, resolución	Escalas de observación Rexistro anecdótico	5

		coas que convivimos e que pertencen a diferentes grupos sociais.	nos xogos e nas tarefas escolares.			pacífica de conflitos.		
BLOQUE 4.- AS PEGADAS DO TEMPO								
h	B4.1.Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro, ano e década.	B4.1.Comprender e distinguir os conceptos temporais: pasado, presente e futuro.	CSB4.1.1.Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá.	Distingue e utiliza nas súas conversa os conceptos temporais de pasado, presente e futuro	CCL CMCCT	Autonomía e iniciativa persoal. Educación Cívica e social	Rexistro anecdótico Escala de observación	4
h	B4.3.Toma de conciencia do paso do tempo investigando sobre a evolución dalgún elemento do espazo próximo (os medios de transporte,os medios de comunicación, a escola como institución, a evolución dalgún aparello), realizando unha árbore xenealóxica dunha persoa, ordenando os feitos máis importantes da súa vida, da familia, da súa contorna...	B4.3. Recoñecer, comprender e ordenar cronoloxicamente os cambios producidos polo paso do tempo na evolución do obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou.	CSB4.3.2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais.	Aplica os conceptos temporais a expresión dos acontecementos vividos na súa contorna.	CCL CSC CMCCT	Autonomía e iniciativa persoal.	Escala de observación Caderno	4

Materia: CIENCIAS SOCIAIS Curso: SEGUNDO								
3ª AVALIACIÓN								
Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1.-CONTIDOS COMÚNS								
a d e h i	B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e, a observación, e experimentación como procesos básicos que favorecen a Iniciación ao coñecemento científico. B1.2.Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema,	B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións	CSB1.1.1.Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza, obtén conclusións sinxelas e as	Utiliza as tics e emprega distintas fontes ao seu alcance, na recollida, organización ,selección e comunicación das diferntes informacións.	CAA CCL CD CMCCT	Tics Emprendemento Educación Cívica e social	Análise de producións Rúbrica	6

	acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. B1.3.Introdución no uso das TIC e outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analizala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do cartafol e a comunicación das conclusións.	como medios básicos para obter información, selecciónala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.	comunica. CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	Coida a presentación das tarefas, planifica e executa as mesmas de forma autónoma e responsable.	CSIEE CAA CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Escalas de observación Rúbricas Caderno	6
	B1.4. Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos.							
a b c	B1.5.O traballo en equipo. B1.6.Iniciación na creación e o uso de hábitos e técnicas de estudo. B1.7.Valoración do esforzo e coidado do material. B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	B1.2.Traballar en equipo e adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas. B1.3.Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable, CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo.	Participa dentro do grupo de maneira responsable,solidaria e respectuosa. Utiliza a elaboración de mapas conceptuais sinxelos como técnica de estudo	CSC CAA CAA	Igualdade, responsabilidade, resolución pacífica de conflitos. Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Escala de observación Rexistro anecdótico Análise producións Portfolio	6 3
h o	B1.9.Utilización da terminoloxía propia da área.	B1.4.Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área.	CSB1.4.1.Identifica a terminoloxía propia da área.	Aplica termos axeitados a área de estudo	CCL CMCCT CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Probas obxectivas Lista de cotexo	3
BLOQUE 2.- O MUNDO QUE NOS RODEA								
a h I O	B2.1.Investigamos sobre os usos da auga, os lugares nos que aparece na contorna próxima e os usos responsables desta empregando as TIC.	B2.1. Recoñecer a auga como elemento natural analizando os usos que o ser humano fai da auga: domésticos, económicos, públicos e deportivos recreativos. O uso responsable deste ben.	CSB2.1.2. Realiza un uso responsable da auga na súa vida cotiá.	Recoñece a importancia da auga na vida de todos os seres vivos así como do uso responsable da mesma	CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social	Escala de observación	5

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

h e o	B2.5.Rochas e minerais da contorna: cor, textura, forma, dureza. Usos básicos destes materiais.	B2.7. Identificar algunhas rochas e minerais presentes na contorna e recoñecer algúns usos que as persoas fan deles.	CSB2.7.1. Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan.	Coñece os minerais e rochas da súa contorna e os usos dos mesmos.	CMCCT CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento	Lista de cotexo Probas específicas	1
BLOQUE 3.- VIVIR EN SOCIEDADE								
a h d	B3.2.A pertenza a grupos sociais da localidade: deportivos, recreativos, culturais,..	B3.4. Manifestar satisfacción pola pertenza a un grupo e respectar as características das persoas coas que convivimos e que pertencen a diferentes grupos sociais.	CSB3.4.1. A mosha unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive, nos xogos e nas tarefas escolares.	Participa dentro do grupo de maneira responsable, solidaria e respectuosa coas diferenzas individuais	CSC	Educación Cívica e social Igualdade, responsabilidade, resolución pacífica de conflitos.	Escalas de observación Rexistro anecdótico	5
d h e	B3.4. Os medios de comunicación. Impacto social.	B3.6. Analizar, de maneira sinxela, os cambios que as comunicacións provocaron nas actividades persoais e sociais.	CSB3.6.1. Cita algúns cambios que provocaron, nas actividades persoais e sociais, a evolución dos medios de comunicación.	Coñece os principais medios de comunicación e os cambios persoais e individuais que provocaron a evolución dos mesmos.	CSC CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social	Rúbrica Probas obxectivas	6
h g o	B3.5. As profesións. Preparar unha enquisa, para coñecer as profesións das familias do alumnado do centro, analizar cales son a as máis usuais. Indagar sobre todo en aquelas que o alumnado descoñeza, as ferramentas que empregan, responsabilidade, servizos que prestan e comunicar os resultados.	B3.7. Identificar as profesións que non lle son tan familiares, coñecer un pouco sobre elas e clasificalas segundo o servizo que prestan á comunidade e se se realizan en fábricas ou ao aire.	CSB3.7.1. Describe as funcións das profesións que lle son máis novas, responsabilidades, ferramentas que empregan e o servizo que lle prestan á poboación.	Relaciona as profesións coas ferramentas básicas que utilizan e cos servizos que prestan a Comunidade	CSC CCL	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social	Escala de observación Probas específicas	6
			CSB3.7.2. Diferencia entre traballos na natureza, traballos nas fábricas e traballos que prestan servizos.	Establece relacións entre os diferentes tipos de traballo e os lugares onde se levan a cabo	CSC CAA	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendemento Educación Cívica e social Tics	Escala de cotexo Escala de observación	6
BLOQUE 4.- AS PEGADAS DO TEMPO								
h	B4.1. Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro, ano e década.		CSB4.1.1. Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá.	Distingue e utiliza nas súas conversas os conceptos temporais de pasado, presente e futuro	CCL CMCCT	Autonomía e iniciativa persoal. Educación Cívica e social	Rexistro anecdótico Escala de observación	4

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

h	B4.2.O reloxo e o calendario como instrumentos para medir o tempo. A súa evolución.	B4.2.Coñecer os instrumentos básicos para a medida do tempo, iniciarse no seu uso e manexo.	CSB4.2.1.Coñece os instrumentos de medida do tempo e se inicia no seu manexo.	Utiliza na medida do tempo instrumentos sinxelos.	CMCCT CAA	Autonomía e iniciativa persoal.	Escala de observación Lista de cotexo	9
h g	B4.3.Toma de conciencia do paso do tempo investigando sobre a evolución dalgún elemento do espazo próximo (os medios de transporte,os medios de comunicación, a escola como institución, a evolución dalgún aparello), realizando unha árbore xenealóxica dunha persoa, ordenando os feitos máis importantes da súa vida, da familia, da súa contorna...	B4.3. Recoñecer, comprender e ordenar cronoloxicamente os cambios producidos polo paso do tempo na evolución dos obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou.	CSB4.3.1.Ordena cronoloxicamente distintas secuencias que indican a evolución no tempo de obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou.	É capaz de establecer unha secuencia cronolóxica dos acontecementos sobre os que previamente teña investigado	CMCCT CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Emprendement o	Escala de observación Análise de producións	12
			CSB4.3.2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais.	Aplica os conceptos temporais a expresión dos acontecementos vividos na súa contorna.	CCL CSC CMCCT	Autonomía e iniciativa persoal.	Escala de observación Caderno	4
h j o	B4.4.O patrimonio histórico, cultural e artístico. Coidado e conservación.	B4.4.Recoñecer a cultura e o patrimonio da contorna que nos rodea comprendendo a importancia da súa conservación.	CSB4.4.1.Coñece a importancia que ten a conservación dos restos históricos para entender a historia da vida humana.	Establece relacións entre os restos históricos e o que aconteceu con anterioridade e é consciente da importancia da súa conservación	CSC CCEC	Autonomía e iniciativa persoal. Educación Cívica e social Comunicación Audiovisula Tics	Rexistro anecdótico	12
h j	B4.5.Os museos como espazo de aprendizaxe e de goce.	B4 5.Coñecer que é un museo, cal é a súa función e valorar o seu papel gozando da contemplación de obras artísticas.	CSB4.5.1.Explica que é un museo e cales son as súas funcións.	Diferencia n museo de outros tipos de edificios e sabe o que pode encontrar nel	CCL CSC	Autonomía e iniciativa persoal. Educación Cívica e social Comunicación Audiovisula Tics	Escala de observación	3
			CSB4.5.2.Recoñece os museos, e os sitios arqueolóxicos como espazos de gozo e ocio.	Disfruta coa visita a museos ou espazos nos que existan restos arqueolóxicos	CSC CCEC	Autonomía e iniciativa persoal. Educación Cívica e social Comunicación Audiovisula Tics	Escala de observación Rexistro anecdótico	3

Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos.

A metodoloxía que se vai empregar procurará unha aprendizaxe significativa, dándolle ao labor didáctico un enfoque globalizador, e na medida das posibilidades lúdico e motivador. Poñeremos especial atención nun trato individualizado, respectando as peculiaridades de cada neno, atendendo aos seus ritmos de aprendizaxe e aos seus intereses persoais.

Promoveremos un enfoque interdisciplinar das materias e unha aprendizaxe activa, na que o alumno sexa quen de construír a súa propia aprendizaxe, que se desenvolverá nun ambiente que promoverá o traballo cooperativo, fomentando a aprendizaxe entre iguais.

O desenvolvemento de proxectos en torno as materias de estudo serán promovidos como elementos enriquecedores e altamente motivadores e por ser o xeito de afianzar as competencias clave.

Se tentará que as tarefas que se desenvolvan vaian orientadas á resolución de problemas da vida real.

Na medida das posibilidades se empregarán recursos da rede e as achegas que as TIC fan ao mundo escolar, conscientes de que ese será o mundo no que se moverán os nosos alumnos. Daquela tentaremos desenvolver un espírito crítico con respecto delas, explotando as súas posibilidades pero facendo un uso axeitado e seguro das mesmas.

Atenderemos aos distintos ritmos de aprendizaxe do alumnado, e promoveremos unha educación inclusiva.

A lectura e a súa promoción terá un tratamento específico dentro da aula.

Procedemento para a avaliación inicial.

Como primeiro paso se analizarán as actas finais do curso anterior do grupo de alumnos e os informes individualizados dos mesmos.

A comezo do curso se realizarán probas no marco da primeira quincena de clases, durante o mes de setembro, para avaliar o estado dos coñecementos do alumnado e marcarnos o punto de partida do noso traballo. Estas probas se farán tendo en conta os estándares do curso anterior.

Os instrumentos de avaliación serán fundamentalmente listaxes de control e listas de verificación, e a Análise da actividade desenvolvida na aula.

Recollidos os datos da avaliación inicial se determinarán aqueles estándares que requiran dun tratamento máis intenso de cara a garantir un aproveitamento axeitado do curso.

Procedemento de avaliación continua.

Como se desprende dos instrumentos de avaliación que se mostran na programación do curso, a avaliación que se vai desenvolver é fundamentalmente a observación das realizacións do alumnado no desenvolvemento normal da clase, ao través da Análise das súas producións, do seu caderno de clase...

Tamén se empregarán rúbricas, listas de observación e de verificación para valorar a actividade que desenvolva nas propostas de traballo que se fagan na aula.

Durante o curso se realizarán 3 avaliacións correspondentes aos tres trimestres do ano académico, nas que se valorará a adquisición das competencias clave e o nivel de logro. Nas sesións de avaliación se tomarán medidas para o reforzo educativo daqueles alumnos/as que non acaden un desempeño axeitado.

Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

Empregaremos ao remate do proceso a seguinte táboa para valorar o proceso de ensino e a práctica docente:

	1	2	3	4
Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada un dos obxectivos				
Motivo aos meus alumnos comunicándolles os obxectivos que quero acadar e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos.				
Relaciono os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas				
Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que teña en conta os seus intereses				
Propoño actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma				

Cando comezamos unha actividade nova os alumnos coñecen os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar e como se lles vai avaliar.				
As actividades que propoño están relacionadas con situacións da vida real				
En función das características de cada alumno suscito tarefas e logros diferentes				
Propoño metodoloxías diversas				

Tamén valoraremos aspectos organizativos sobre o emprego de materiais e distribución do grupo clase

Como organizo o grupo clase (expresado en porcentaxe de tempo)		%
	Traballo individual	
	Parellas	
	Pequeno grupo	
Gran grupo		
Emprego recursos e materiais variados para a aprendizaxe		
Dou pautas de actuación ás familias para que traballen na casa consonte a metodoloxía seguida na clase.		

Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.

Valoraremos a adecuación de obxectivos, contidos e criterios de avaliación á realidade do alumnado.

Comprobaremos se as avaliacións das materias inclúen o grao de desenvolvemento das competencias básicas, se a metodoloxía empregada é coherente cos obxectivos previstos, se se aplicaron as medidas de atención á diversidade de forma axeitada, e se as aprendizaxes do alumnado con relación ao previsto están axustadas.

Comprobaremos se o grao de desenvolvemento das programacións docentes foi suficiente e se a coordinación entre o profesorado se considera que cumpre as expectativas iniciais.

Con todos estes datos poderemos avaliar globalmente todo o proceso

Para valorarmos a nosa propia programación e acometer as reformas necesarias co fin de melloralas, usaremos como ferramenta esta lista de valoración:

Aspectos da revisión, avaliación e modificación da programación	1	2	3	4
Organizáronse os estándares en relación ás distintas unidades de programación.				
Definíronse axeitadamente os indicadores de logro dos estándares.				
Determináronse os estándares imprescindibles				
Están correctamente asociados estándares, instrumentos de avaliación e indicadores de logro.				
Deseñouse a avaliación inicial e definiuse que facer cos seus resultados				
Medidas de atención á diversidade: Tívoise en conta medidas xerais de intervención educativa				
Medidas de atención á diversidade: Contempláronse medidas para alumnado con neae				
Medidas de atención á diversidade: Fixéronse ACs no caso de estar autorizada				
Medidas de atención á diversidade: Atendeuse axeitadamente ao alumnado con sobredotación				
Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación vinculados aos estándares				
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación.				
Hai estratexias de promoción da lectura e da escritura				
Hai estratexias para inserir as TIC no proceso de ensino				
Aplícase a metodoloxía didáctica acordada.				

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

As tarefas están vinculadas a situacións reais, significativas e motivadoras para o alumnado				
Cada instrumento de avaliación se relaciona cos estándares de aprendizaxe.				
Hai procedementos e instrumentos de avaliación variados				
Os estándares imprescindibles están identificados				
Hai información de abonda ás familias e ao alumnado de estándares imprescindibles, criterios de cualificación				
Análise dos resultados das avaliacións individualizadas				
Coordinación entre o equipo didáctico				
Coordinación do profesorado a nivel vertical: outros cursos e etapas				
Tratamento preciso dos temas transversais				
Actividades extraescolares e complementarias				